

Tidig upptäckt – tidig insats. En studie om förskolans miljö och små barns psykiska hälsa.

Små barns psykiska hälsa och förskolans miljö har uppmärksammats mer än tidigare och då i synnerhet barn som uppvisar beteendeproblem som i sin tur kan hindra deras möjlighet till delaktighet och engagemang i förskolans vardagsaktiviteter. I Sverige befinner sig 80 – 90 % av alla 1 – 5 åringar i förskolan därför är det en miljö som både kan bidra till barns psykiska hälsa och skydda mot psykisk ohälsa. Angående små barn i Sverige saknas en samlad kunskap om förekomsten av psykisk ohälsa och kunskap om förskolan som en skyddande miljö mot senare negativ utveckling. Under 2012 tilldelades CHILD projektmedel från Socialstyrelsen med syfte att över tid studera hur olika faktorer i förskolans miljö bidrar till barns engagemang och motverkar barns beteendeproblem.

Förskolans miljö handlar både om den psykosociala miljön, med fokus på samspel mellan barn i gruppen och mellan förskolepersonal och barn, och den fysiska miljön, med fokus på tillgång till leksaker, lekutrymme och utemiljön. Barns psykiska hälsa undersöks genom deras grad av engagemang medan symtom på psykisk ohälsa handlar om beteendeproblem som innebär ett hinder för barnets möjlighet till engagemang, lärande och utveckling. I förskolan förekommer även specifika åtgärder kring barn med beteendeproblem där förskolepersonalen samverkar med externa aktörer såsom barnhälsovården, barn- och ungdomspsykiatri och barnhabiliteringen. I projektet undersöks hur hjälpinsatser från externa aktörer skyddar mot psykisk ohälsa. Vid tre tillfällen med ett års mellanrum besvarar förskolepersonalen enkäter om barnens vardagsfungerande i förskolan. Andra året genomförs dessutom observationer med syfte att studera samspelet mellan förskolepersonalen och barngruppen. Projektet förväntas generera kunskap om vilka samverkande faktorer i förskolans miljö som bidrar till barns psykiska hälsa det vill säga barns engagemang och hur många barn som visar symptom på psykisk ohälsa det vill säga beteendeproblem samt om samverkan mellan förskolepersonalen och externa aktörer såsom barnhälsovården, barn – och ungdomspsykiatri och barnhabiliteringen är skyddsfaktor mot senare psykisk ohälsa.

Projektet är en tvärvetenskaplig studie med en longitudinell design som pågår under tre år. Deltagarna i projektet består av förskolepersonal från 70 förskoleavdelningar och ca. 700 barn i åldrarna 1 – 5 år. Kommunerna utgör ett representativt urval utifrån sociodemografiska kriterier. Datainsamlingen sker dels genom enkäter som besvaras av förskolepersonalen och dels observationer som genomförs av doktorander och seniora forskare inom projektgruppen.

För mer information, kontakta doktorand Madeleine Sjöman, madeleine.sjoman@hkk.hj.se, på Högskolan för Lärande och Kommunikation i Jönköping.